

Pracovní skupina č. 5 – Životní prostředí a ochrana krajiny

SWOT analýza – Životní prostředí a ochrana krajiny

Silné stránky

- zachovalý charakter tradiční vesnice (10 bodů)
- dostatečná nabídka rozvojových ploch a ploch pro bydlení (9 bodů)
- blízkost krajského města Plzně (5 bodů)
- kvalitní životní prostředí (5 bodů)
- zachovalá příroda (3 body)
- rozvinuté hornictví (2 body)
- bohatá historie území (1 bod)
- příjemnější klima
- rozvinutý průmysl

Slabé stránky

- nedostatečná technická infrastruktura (5 bodů)
- dopravní zátěž v obcích ležících na silnici 1. třídy (5 bodů)
- nedostatečné využívání Brownfields (5 bodů)
- nevyužití letiště v Líních (5 bodů)
- kvalita a nedostatek veřejných prostranství jako prostory pro děti (5 bodů)
- nakládání s odpady (3 body)
- stav půdního fondu (2 body)
- nízká úroveň kulturní krajiny (1 bod)
- zátěže související s důlní činností
- zemědělství orientované na velkovýrobu
- rozdělení území regionu dálnic
- průmyslové zóny

Příležitosti

- využití evropských dotací (12 bodů)
- využití letiště Líně (5 bodů)
- zkvalitnění systému nakládání s odpady (4 body)
- kvalitní životní prostředí

Ohrožení

- ohrožení financování obcí v souvislosti s činností státu a daňovou soustavou (21 bodů)
- využití letiště Líně pro mezinárodní dopravu (9 bodů)
- ohrožení půdního fondu (5 bodů)
- zhoršení kvality spodních vod (4 body)
- hrozba povodní – absence protipovodňových opatření (1 bod)
- tlak na zastavěnost pozemků
- ohrožení lesního fondu

Životní prostředí a ochrana krajiny

Ovzduší

Mezi největší problémy, které mají negativní vliv na životní prostředí regionu Radbuza, patří velká dopravní zátěž, zejména na komunikacích první třídy (I/26, I/27) a přivaděčích na dálnici D5. Problémové z hlediska dopravního zatížení jsou i některé komunikace II. třídy (zejména II/203, II/605). Dopravní zátěž v obcích způsobuje nadměrnou hlučnost, prašnost a imisní zatížení. V území MAS jsou dopravním a tím i imisním zatížením nejvíce postižené obce Líně, Kozolupy, Zbůch, Chotěšov, Stod, Nýřany, Tlučná a Vejprnice. Intenzivní automobilová doprava vytváří také velké problémy s organizací dopravy v obcích, zejména s ohledem na bezpečnost chodců. Kvalitu ovzduší v území MAS ovlivňuje také vytápění domů i bytů v obcích regionu MAS Radbuza. Vedle intenzivní automobilové dopravy je nejvýznamnějším znečišťovatelem ovzduší regionu MAS Radbuza vytápění domů a bytů. V tabulce č. 7 jsou uvedeny zdroje vytápění v jednotlivých obcích MAS Radbuza.

Členské obce MAS Radbuza	vytápění objektů (v %)				
	uhlí	dřevo	elektrína	plyn	tep. čerpadlo/ost.
Bdeněves	33	5	2	60	0
Blatnice	8	10	1	80	1
Čečovice	30	60	10	0	0
Čeminy	95	3	2	0	0
Dnešice	55	5	1	38	1
Dobřany	2	2	15	80	1
Honezovice	49	49	2	0	0
Hradec	30	25	5	35	5
Chotěšov	15	15	20	50	0
Chotíkov	35	20	8	35	2
Kotovice	50	45	4	1	0
Kozolupy	15	15	70	0	0
Kvíčovice	25	35	5	30	5
Líně	20	5	5	65	5
Líšina	60	30	5	0	5
Lisov	63	20	15	0	2
Město Touškov	15	15	10	59	1
Neuměř	40	30	7	15	8
Nová Ves	44	44	10	0	2
Nýřany	6	4	0	90	0
Přehýšov	20	60	0	20	0
Přestavky	80	3	1	16	0
Rochlov	?	?	?	?	?
Stod	8	5	2	85	0
Střelice	49	20	1	30	0
Štichov	30	30	10	30	0
Tlučná	10	4	5	80	1
Úherce	10	20	1	69	0
Vejprnice	5	3	12	80	0

Ves Touškov	80	5	0	15	0
Vochov	20	20	6	50	4
Vstiš	10	40	10	39	1
Všekary	25	40	0	30	5
Zbůch	10	10	5	75	0
Zemětice	70	20	0	10	0

Z území MAS mají problém se zplodinami z vytápění domů a bytů spíše menší obce, kde neproběhla plynofikace (nebo proběhla, ale jen částečná) a topí se zde převážně uhlím (Čečovice, Čeminy, Líšina, Lisov, Střelice). Nicméně o zavedení ekologicky šetrnějších forem vytápění uvažuje pouze obec Čečovice (plynofikace).

Voda

V devadesátých letech minulého století patřila mezi velké zátěže životního prostředí regionu kvalita vody řeky Radbuza, která patřila mezi nejvíce znečištěné vodní toky přítékající do Plzně. Díky projektu „Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy“, který realizoval Mikroregion Radbuza, se kvalita vody zlepšila a v současné době splňuje kvalita vypouštěných odpadních vod do řeky všechny příslušné předpisy ČR i Směrnici Rady č. 91/271/EEC o čištění městských odpadních vod a její novelu Směrnice č. 98/15/EC. Podle Studie ekologických zátěží v Plzeňském kraji jsou v území MAS následující potenciální zdroje znečištění povrchových či podzemních vod v regionu.

lokality/majitel	celkové riziko	Doporučení	Poznámka
ČS PHM/Benzina a.s. Stod	střední	proveden průzkum a probíhá monitoring	Ve vzdálenosti 150-200 m je umístěna vrtaná studna pro zásobování bytovek. Ve směru proudění podzemní vody cca 1km od areálu je vrtaná studna sloužící jako zdroj veřejného vodovodu. Reka protéká cca 500m od areálu k S, biokoridor řeky je VKP
ČS PHM ZD/Trigo s.r.o. Dobřany (zemědělská výroba)	nízké	provést odběr a analýzu vzorku podzemní vody ze stávajícího vrtu	
ČS PHM ZD/Agro Stanov a.s. Neuměř (zemědělská výroba)	nízké	probíhá pravidelná revize a bylo by dobré provést průzkum	
ČS PHM/ZD Agrikos spol. s.r.o. Stod (zemědělská výroba)	nízké	provést průzkum	
ČS PHM ZD/V-Farma s.r.o. Vstiš (zemědělská výroba)	nízké	provést odběr a analýzu vzorku podzemní vody ze stávajícího vrtu a průzkum	
skládky Cihelna/Kvičovice	nízké	provedena rekultivace a nejsou nutná žádná opatření	k divokému skládkování nedochází
skládky V Kotynce/Dobřany	nízké	provedena rekultivace a nejsou nutná žádná opatření	
kasárna Dobřany/Dobřany	střední	provést nápravná opatření dle realizovaného průzkumu	

letišťe Líně/ZO ČMOSA VUSS Plzeň	vysoké	provádět postsanační monitoring a opatření dle platného Rozhodnutí ČIŽP	Zvýšené koncentrace kontaminace byly zjištěny i ve spodní karbonské zvodni. Územím letiště probíhá hydrogeologická rozvodnice a proudění podzemní vody směřuje jednak k JV do údolí reky Radbuzy a jednak k SZ, k obcím Líně a Červený Újezd.
skládky Mantov/Chotěšov	nízké	provedena rekultivace, nejsou nutná žádná opatření	
skládky Vstíř/Vstíř	nízké	dokončit rekultivaci, zabránit divokému skládkování	
ČS PHM Zemětice/ZD Merklín (zemědělská výroba)	nízké	provést odběr a analýzu vzorku podzemní vody ze stávajícího vrtu a průzkum	
skládky V Háječku/Tlučná	nízké	provedena rekultivace, nejsou nutná žádná opatření	
ČS PHM Nýřany/Benzina a.s.	nízké	sanace ukončena, provádět monitoring	
DIOSS Nýřany/DIOSS Nýřany a.s.	vysoké	pokračovat v sanačním čerpání podzemních vod	
SIVA Město Touškov/JUDr. Josef Sinkule	vysoké	provést podrobný průzkum	Kontaminace podzemních vod je prokázána (zdroje individuálního zásobování pod areálem), monitoring není prováděn. Území je přirozeným odtokovým příkopem, jež ústí do místního chovného rybníka.
skládky Chotíkov/Plzeň	střední	pokračovat v monitoringu skládky	
skládky Líně/Líně	nízká	provedena rekultivace, nejsou nutná žádná opatření	
skládky Město Touškov	nízká	provedena rekultivace, nejsou nutná žádná opatření	
skládky Sulkov/Škoda a.s.	nízká	sanace ukončena, provádět post sanační monitoring	
skládky V Týnci/Zbůch	nízká	dokončit rekultivaci a zabránit divokému skládkování	
skládky Vejprnice/Vejprnice	střední	dokončit rekultivaci	
skládky II/Vejprnice	nízké	provedena rekultivace, nejsou nutná žádná opatření	
skládky Zbůch/Zbůch	nízké	provedena rekultivace, nejsou nutná žádná opatření	
skládky ZUD Zbůch/ZUD a.s.	nízké	dokončit rekultivaci dle projektu	
Stavební stroje Nýřany/KAMMA 91 Plzeň s.r.o.	vysoké	provést sanaci	

(zdroj: Plzeňský kraj)

Vedle těchto ekologických zátěží jsou zdrojem znečištění odpadní vody z obcí, které dosud nemají kanalizaci napojenou na čističky odpadních vod (ČOV). I přes realizaci projektu „Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy“ celá řada obcí bude muset investovat do výstavby, rekonstrukce či rozšíření kanalizační sítě (viz kapitola Obnova a rozvoj obcí) resp. výstavby či rekonstrukce ČOV. To, že téma čištění odpadních vod v obcích MAS bude i v dalším programovacím období velmi aktuální, dokazuje fakt, že výstavbu, rekonstrukci či rozšíření kapacity ČOV plánují obce Čechovice, Dobřany, Honezovice, Hradec, Chotíkov, Kvíčovice, Líně, Město Touškov, Střelice, Štichov, Tlučná, Vejprnice a Vochoz.

Vedle opatření, která zabrání znečištění podzemních či povrchových vod, jsou v obcích MAS aktuální i opatření, která povedou k snížení rizik v souvislosti s povodněmi. Podle Evidence vodohospodářských aktivit Plzeňského kraje jsou povodněmi ohrožené obce Dnešice, Dobřany, Chotěšov (všechny na řece Radbuze). Jedná se o ohrožení tzv. přirozenou povodní, tedy povodní způsobenou přírodními jevy (např. tání, dešťovými srážkami, ledovými jevy). Realizaci protipovodňových opatření z obcí MAS plánují pouze Dobřany.

Krajina

Celková velikost území MAS Radbuza je 37 074 ha. Z tohoto území bylo (k 31.12.2011) 19 692 ha orné půdy, 773 ha zahrady, 95 ha ovocné sady a 2 514 ha trvalé travní porosty. Lesy zabírají 9 314 ha území MAS, vodní plochy 550 ha a zastavěné území je na 701 ha. Velká část regionu MAS je intenzivně zemědělsky využívána, což na krajinu klade vysoké nároky. Ať již je to trvalé znehodnocování úrodné půdy, odvodňování, používání chemických hnojiv, herbicidů, pesticidů či pěstování stejných plodin na velkých plochách. V regionu se také projevuje výrazný nedostatek rozptýlené zeleně, což snižuje atraktivitu některých lokalit a zvyšuje erozní ohrožení území. Vedle intenzivního zemědělství se na vzhledu krajiny projevila i těžba uhlí i dalších nerostných surovin. V části regionu jsou i nadále chráněná ložisková území. S následky těžby se potýkají obce Líně (poddolované území), Tlučná (odval bývalého uhelného dolu Krimich a poddolované území) a Všekary (poddolované území).

Důležitým nástrojem pro péči o krajinu jsou pozemkové úpravy, které mohou zkvalitnit vodohospodářskou i ekologickou funkci krajiny, zároveň pomohou řešit majetkové problémy s půdou, iniciují tvorbu protierozních a protipovodňových opatření a obnovu původní cestní sítě. Komplexní pozemkové úpravy jsou ukončené v obcích Hradec, Město Touškov, Přestavlky a Zbůch. Rozpracované komplexní pozemkové úpravy jsou v obcích Chotěšov, Neúměř, Přehýšov, Úherce a Ves Touškov. Jednoduché pozemkové úpravy jsou ukončené v Kozolupech, rozpracované pak v Dobřanech a Stodu. V současné době žádná další obec v území MAS neplánuje zahájit pozemkové úpravy.

Z přírodně chráněných lokalit se v území MAS vyskytuje pouze přírodní rezervace Nový rybník, která leží na katastrálním území obce Úherce. Důvodem ochrany jsou hnízdiště a migrační stanoviště vodních ptáků a mokřadní ekosystém.

Nakládání s odpady

Likvidace odpadů a hospodaření s nimi je ve většině obcí území MAS Radbuza regulováno dle Plánu odpadového hospodářství Dobrovolného svazku obcí Mikroregion Radbuza, který zpracovala společně s Mikroregionem Radbuza v roce 2006 Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje. Plán analyzuje současný stav nakládání s komunálními odpady a dalšími odpady, jejichž původcem jsou města a obce Mikroregionu Radbuza, porovnává jej s požadavky zákona o odpadech a cílí Plánu odpadového hospodářství Plzeňského kraje a stanovuje cíle a opatření pro budoucí nakládání s odpady v obcích. Vedle Dobrovolného svazku obcí Mikroregion Radbuza jsou členské obce MAS i v dalších svazcích obcí, jejichž činnost je zaměřena (mimo jiné) na odpadové hospodářství:

- Svazek obcí okresu Plzeň – jih pro odpadové hospodářství
- Sdružení obcí skládka Lazce GIS
- Dobrovolný svazek obcí skládka odpadů Chotíkov

Směsný komunální odpad je na území MAS Radbuza ukládán na skládky, neboť v celém Plzeňském kraji není provozováno žádné velkokapacitní zařízení pro využití či úpravu směsného odpadu. V regionu jsou dvě skládky pro směsný komunální odpad a objemný odpad komunálního charakteru – Vysoká u Dobřan, která je provozována firmou Marius Pedersen a.s. a skládka Chotíkov, která je provozována Plzeňskou teplárenskou a.s. U obou skládek fungují i kompostárny. V Dobřanech jí provozuje taktéž Marius Pedersen a.s. a v Chotíkově společnost ELIOD servis, s.r.o.

Vedle zařízení na ukládání odpadů fungují v území MAS i zařízení na sběr a výkup odpadů. Jejich přehled je v následující tabulce.

Zařízení pro sběr a výkup odpadů		
subjekt	obec	technologie
DEVICO CZ s.r.o.	Ves Touškov	sběr a demontáž autovraků
Petr Babka	Chotíkov	demontáž autovraků
Tomáš Weisskopf-AUTOSERVIS WEKO	Město Touškov	sběr a demontáž autovraků
SITA CZ a.s.	Sulkov (Líně)	sběr odpadů, včetně nebezpečných odpadů
AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	Město Touškov	sběrný dvůr
EKO-SEPAR, s. r. o.	Líně, Zbůch, Vejprnice, Nýřany, Tlučná	sběrný dvůr
Západočeské komunální služby a.s. (Marius Pedersen a.s.)	Chotěšov, Stod, Dobřany	sběrný dvůr
obec Dnešice	Dnešice	sběrný dvůr
David Kasl	Líně	mobilní sběr a výkup odpadů
A.S.A., spol. s r.o.	Chotíkov	sběr, paketace a třídění odpadů
EKOMETAL spol. s r.o.	Nýřany	sběr a třídění odpadů
IGRO s.r.o.	Nýřany	sběr, paketace a třídění odpadů

RECYKLO, spol. s r.o.	Sulkov (Líně)	sběr, drčení a třídění odpadu
Rudolf Šebo	Dobřany	třídění odpadu
Trhy kovového odpadu - Plus, spol. s.r.o.	Tlučná	sběr a třídění odpadu
Václav Suda - Kovový šrot	Nýřany	sběr, paketace a třídění odpadů
Zařízení pro využívání odpadů		
subjekt	obec	technologie
BÖGL a KRÝSL, k.s.	Tlučná	využití odpadů k rekultivaci
LB MINERALS, a.s.	Dobřany, Dnešice	využití odpadů k rekultivaci
PEBRA, spol. s r.o.	Zbůch	využití odpadů k rekultivaci a k terénním úpravám
RS Czech Republic, s.r.o	Chotíkov	využití odpadů k rekultivaci
EKOV Trade s.r.o.	Stod	opětovné použití olejů

Na území MAS Radbuza se dle Studie proveditelnosti Integrovaného systému nakládání s komunálními odpady v území Plzeňského kraje připravují dva významné projekty, které ovlivní nakládání s odpady v regionu i celém Plzeňském kraji. Prvním záměrem je výstavba Zařízení pro mechanickou úpravu směsných komunálních odpadů v Plzeňském kraji, který plánuje v lokalitě Vysoká u Dobřan postavit Marius Pedersen a.s. Zařízení by mělo mít kapacitu 30 000 tun směsného komunálního odpadu za rok. Druhým záměrem je výstavba Zařízení pro energetické využívání komunálních odpadů v Plzeňském kraji. Realizaci tohoto záměru plánuje Plzeňská teplárenská a.s. za podpory Plzeňského kraje a Sdružení měst a obcí Plzeňského kraje. Vedle těchto záměrů, které by se dle Plzeňského kraje, měly stát těžištěm využívání a likvidace komunálních odpadů v Plzeňském kraji, připravují i obce MAS záměry na využití, sběr či likvidaci odpadů (viz následující tabulka).

název obce	nevyužívané objekty a průmyslové zátěže
Bděněves	likvidace místních skládek
Dnešice	1. zlepšování třídění odpadu od občanů ve sběrném dvoře 2. likvidace černých skládek
Dobřany	dokončení výstavby sběrného dvora odpadů města Dobřany
Kotovice	likvidace černých skládek
Kvíčovice	vybudování obecní kompostárny
Úherce	dobudování plata na větve a zahradní odpad

Vejprnice	rozšíření nabídky odpadového hospodářství
Vochov	zkvalitnit systém nakládání s odpady
Vstíř	odstranění černé skládky

Environmentální výchova

Na území MAS Radbuza působí množství spolků či sdružení, jejichž aktivity přispívají k ochraně životního prostředí regionu. Ochranu životního prostředí jako primární cíl své činnosti má Český svaz ochránců přírody Dobřany. Okruhy činnosti této organizace jsou tyto:

1. péče o krajinu a památky (zřizování a údržba územních systémů ekologické stability, údržba zeleně, péče o kulturní památky, okrašlovací činnost),
2. environmentální výchova (pořádání táborových pobytů v přírodě, působení na neorganizované děti a mládež, pořádání akcí ke Dni Země, kampaň Uklidme svět).

Environmentální středisko působí také při městské knihovně v Nýřanech. Toto středisko je zaměřené spíše na prezentaci historie i současnosti Nýřan a okolí.

Velkou úlohu při osvětě a vzdělávání v problematice ochrany a péče o životní prostředí obcí i regionu MAS Radbuza mají místní základní školy. V rámci průřezového tématu školních vzdělávacích plánů Environmentální výchova se děti seznamují se všemi aspekty problematiky péče o životní prostředí. Některé školy mají tuto tematiku zařazenu pouze do výuky, jiné (např. ZŠ Chotíkov, ZŠ Kozolupy, ZŠ Dobřany) realizují projekty či se zúčastňují projektů externích subjektů, které jsou zaměřeny na Environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu.

Výstupy z analýzy:

1. Největšími znečišťovateli vzduchu v území MAS jsou dopravní zatížení na silnicích I. i II. třídy a soukromé zdroje vytápění.
2. V území se nevyskytuje mnoho velkých potenciálně rizikových zdrojů znečištění povrchových a podzemních vod. Největšími riziky jsou lokality: letiště Líně, SIVA Město Touškov, DIOSS Nýřany a Stavební stroje Nýřany.
3. Obce chtějí nadále zkvalitňovat nakládání s odpadními vodami (výstavby či rekonstrukce ČOV).
4. V obcích MAS by měl pokračovat proces pozemkových úprav. Více než 50% obcí MAS tímto procesem zatím neprošlo.
5. V krajině by se měla provádět rekultivace pozůstatků důlní činnosti.
6. V obcích MAS je nastaven kvalitní systém nakládání s odpady. Největším tématem pro příští období je likvidace černých skládek.
7. Hlavním centrem environmentálního vzdělávání v regionu jsou mateřské a základní školy.

